

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας,
Έρευνας και Θρησκευμάτων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ
Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΝΩΓΕΙΩΝ

Ανώγεια, 14/12/2021

Αριθ. Πρωτ.: 51

Ταχ. Δ/ση: Ανώγεια Ρεθύμνης
Ταχ. Κώδικας: 74051
Πληροφορίες: Κεφαλογιάννη Ζαχαρένια
Τηλέφωνο: 28340-31662
FAX : 28340-31791
E-mail: mail@kpe-anog.reth.sch.gr
Ιστοσελίδα: <http://www.kpe-anogion.gr>

ΠΡΟΣ: Δ/ΝΣΕΙΣ Α/ΘΜΙΑΣ & Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ Π.Ε.
ΡΕΘΥΜΝΗΣ, ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, ΧΑΝΙΩΝ, ΛΑΣΙΘΙΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Κοινοποίηση: ΠΔΕ Κρήτης

**ΘΕΜΑ: «Πρόσκληση Συμμετοχής Σχολείων στα προγράμματα ΠΕ στο ΚΠΕ
Ανωγείων για τους μήνες Φεβρουαρίου-Ιουνίου 2022»**

Σας ενημερώνουμε ότι το ΚΠΕ Ανωγείων για το σχολικό έτος 2021-2022, και συγκεκριμένα για το διάστημα Φεβρουάριος, Μάρτιος, Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος 2022 στο πλαίσιο της Πράξης «ΚΕΝΤΡΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΚΠΕ)-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ» υλοποιείται μέσω του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ» με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πρόκειται να υλοποιήσει εκπαιδευτικά προγράμματα για μαθητές / μαθήτριες και εκπαιδευτικούς της Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Κρήτης.

Λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τις νέες συνθήκες που επιβάλλει η πανδημία της COVID-19 και προσαρμοζόμενοι τα διά ζώσης προγράμματα θα υλοποιούνται αποκλειστικά στο πεδίο για μεμονωμένα σχολικά τμήματα, και περιορισμένο αριθμό σχολείων και μαθητών (20-25), τηρώντας όλα τα υγειονομικά πρωτόκολλα. Παράλληλα θα υπάρχει η δυνατότητα για εξ αποστάσεως προγράμματα – ενημερώσεις μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας τηλεκπαίδευσης webex, στον «χώρο» της διαδικτυακής σχολικής τάξης. Τα προγράμματα αυτά θα έχουν διάρκεια

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού
Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση

ΕΣΠΑ
2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

μίας ή δύο διδακτικών ωρών, ανάλογα με τη δυνατότητα που υπάρχει. Προϋποθέσεις υλοποίησης: διαθέσιμη διαδικτυακή τάξη (webex εκπαιδευτικού), αίθουσα με διαδραστικό πίνακα ή υπολογιστή και βιντεοπροβολέα. Ο τρόπος υλοποίησης του εκπαιδευτικού προγράμματος – δια ζώσης ή διαδικτυακά – θα αποφασίζεται κατόπιν συνεννόησης με τους/τις εκπαιδευτικούς και τις ιδιαίτερες συνθήκες που υφίστανται. Στα δια ζώσης προγράμματα οι μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί κάθε τμήματος που επισκέπτεται το ΚΠΕ θα πρέπει να τηρούν τα μέτρα αποφυγής διάδοσης της COVID-19 όπως αναφέρονται στις οδηγίες του ΥΠΑΙΘ (ΦΕΚ 4187/Β-10.9.2021), με ευθύνη του σχολείου και των εκπαιδευτικών. Ο τρόπος υλοποίησης του εκπαιδευτικού προγράμματος – δια ζώσης ή διαδικτυακά – θα αποφασίζεται κατόπιν συνεννόησης με τους/τις εκπαιδευτικούς και τις ιδιαίτερες συνθήκες που υφίστανται στην περιοχή, καθώς και τα περιοριστικά μέτρα που θα ισχύουν την χρονική περίοδο που θα υλοποιηθεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Στα δια ζώσης προγράμματα οι μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί κάθε τμήματος που επισκέπτεται το ΚΠΕ θα πρέπει να τηρούν τα μέτρα αποφυγής διάδοσης της COVID-19 όπως αναφέρονται στις οδηγίες του ΥΠΑΙΘ, με ευθύνη του σχολείου.

Αίτηση συμμετοχής μπορούν να υποβάλουν οι ενδιαφερόμενοι/-ες εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας Κρήτης μέχρι και την **Πέμπτη 23 Δεκεμβρίου 2021**:

α) της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης των Δ/σεων Εκπ/σης Κρήτης: στην ηλεκτρονική φόρμα:

<https://forms.gle/Yv44s1zo63qjNYkd7>

β) της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης: στους/στις Υπευθύνους/ες Σχολικών Δραστηριοτήτων των Δ/σεων Δ/θμιας Εκπ/σης της Κρήτης στην ηλεκτρονική φόρμα:

<https://forms.gle/7F4yeafrSWfm3BaE6>

Προτεραιότητα για συμμετοχή στα παραπάνω προγράμματα έχουν α) όσοι / όσες συμμετέχουν στο Δίκτυο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που συντονίζει το ΚΠΕ Ανωγείων, β) όσοι / όσες προτίθενται να υλοποιήσουν πρόγραμμα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης ή ερευνητική εργασία κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά, γ) όσοι / όσες εκπονούν εργαστήρια δεξιοτήτων με την τάξη τους.

ΟΙ Υπεύθυνοι Σχολικών δραστηριοτήτων παρακαλούνται να αποστείλουν τις αιτήσεις των σχολικών μονάδων στο ΚΠΕ Ανωγείων μέχρι την Δευτέρα 17 Ιανουαρίου 2022.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέξουν ένα από τα παρακάτω εκπαιδευτικά προγράμματα του ΚΠΕ Ανωγείων:

1) Στης Αμάθειας τη γη, γρώμα, άρωμα, ζωή (Μονοήμερο).**(Βιοποικιλότητα και ενδημισμός, ένα ταξίδι στον θαυμαστό κόσμο της φύσης του Ψηλορείτη).**

Η **πραγματικότητα** του πλούσιου ανάγλυφου του Ψηλορείτη, που φιλοξενεί ένα σημαντικότατο αριθμό ενδημικών της Κρήτης, είναι ένα βιωματικό «σχολείο» βιοποικιλότητας και ενδημισμού. Οι μαθητές μυσούνται στους όρους «**οικοσύστημα**», «**βιοποικιλότητα**» και «**ενδημισμός**», καθώς και σε ένα επιστημονικό τρόπο εξερεύνησης και καταγραφής του φυσικού περιβάλλοντος. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Νηπιαγωγείου, Δημοτικού σχολείου και σε μαθητές του Γυμνασίου και Λυκείου, ΕΠΑΛ, ΣΔΕ, ΕΕΕΚ

2) Όταν το νερό αγκάλιασε την πέτρα (Μονοήμερο)**(Από τα ρω του έρωτα στο ρου του νερού, ακολουθώντας τους ορατούς και αθέατους δρόμους του νερού).**

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά των εκπαιδευτικών βαθμίδων (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο ΕΠΑΛ, ΣΔΕ, ΕΕΕΚ). Το ανάγλυφο του Ψηλορείτη σε συνδυασμό με τις ιδιότητες του ασβεστολιθικού πετρώματος επιτρέπει στο μαθητή να παρακολουθήσει όλους τους ορατούς και αθέατους δρόμους του νερού, αλλά και τις τεχνητές παρεμβάσεις του ανθρώπου για την εκμετάλλευση του νερού. Ακόμη μπορεί να παρακολουθήσει το δρόμο του χιονιού, καθώς λιώνει και κατεβαίνει από το βουνό. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσκεψη σε σπήλαια της περιοχής, όπου γίνεται ξενάγηση στη βιοκοινωνία των σπηλαίων, στους μύθους και τους θρύλους τους .

3)(Α, μπε, μπα, μπλομ... που τρέγει το νερό:) (Μονοήμερο)

ακολουθώντας τους ορατούς και αθέατους δρόμους του νερού, για μαθητές Νηπιαγωγείου και πρώτες τάξεις του Δημοτικού

4) Επίσκεψη στο σπίτι του βοσκού,ακολουθώντας το μονοπάτι του Αγίου Υακίνθου (Μονοήμερο)

Το πρόγραμμα αυτό αφορά στα Μιτάτα-λιθόκτιστους οικισμούς του βουνού και απευθύνεται σε παιδιά όλων των σχολικών βαθμίδων (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο ΕΠΑΛ, ΣΔΕ, ΕΕΕΚ). Στο πρόγραμμα αυτό οι μαθητές μπορούν να δουν τα Μιτάτα, θολωτά λίθινα κτίσματα του βουνού, ως αρμονική προέκταση του γεωλογικού τοπίου και ως μοναδική οικολογική διαχείριση των δομικών υλικών της περιοχής σε συνδυασμό με τη χρηστική τους λειτουργία ως παραδοσιακές κατοικίες των βοσκών. Μπορούν να προσεγγίσουν βιωματικά το χώρο του μιτάτου, τη ζωή του βοσκού και να παρακολουθήσουν τη διαδικασία της τυροκομικής μέσα στο χώρο αυτό.

5) Παραδοσιακοί οικισμοί (Μονοήμερο)

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικού σχολείου και σε μαθητές του Γυμνασίου και Λυκείου. Το πρόγραμμα αφορά στην αρχιτεκτονική και δόμηση παλιών και σύγχρονων κατοικιών της περιοχής.

6) «Ανακαλύπτω τον μυστικό κόσμο των σπηλαίων» (Μονοήμερο και Διήμερο).

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Δημοτικού σχολείου και σε μαθητές του Γυμνασίου και Λυκείου ΕΠΑΛ, ΣΔΕ, ΕΕΕΚ. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσκεψη σε σπήλαια της περιοχής του Ψηλορείτη, όπου γίνεται παρουσιάζεται η βιοκοινωνία των σπηλαίων, οι μύθοι και οι θρύλοι τους .

7) «Πως το Φυσικό Περιβάλλον γεννά Πολιτισμό...»(Μονοήμερο).

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Νηπιαγωγείου, Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου ΕΠΑΛ, ΣΔΕ, ΕΕΕΚ και αφορά στην επίδραση του Φυσικού Περιβάλλοντος στην γέννηση, την παραγωγή και την εξέλιξη του Πολιτισμού. Στο Φυσικό Πάρκο Ψηλορείτη υπάρχει πολιτισμική ποικιλία, παραγωγικές διαδικασίες των ανθρώπων, καλλιτεχνική έκφραση και δημιουργία. Προσπαθούμε στο πρόγραμμα αυτό να ανιχνεύσουμε με βιωματικά εργαστήρια τη σχέση αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο φυσικό περιβάλλον και στο πολιτισμό. Ειδικότερα εστιάζουμε στην υφαντική τέχνη, για την οποία έχει παραχθεί και το εκπαιδευτικό υλικό, θεωρητικό μέρος και τετραδιο δραστηριοτήτων. Το πρόγραμμα απευθύνεται σε όλες τις παραπάνω μαθητικές ομάδες και ηλικίες, καθώς και σε φοιτητές και γενικά από μικρά παιδιά μέχρι ενήλικες ομάδες, αλλά το εκπαιδευτικό υλικό και τα βιωματικά εργαστήρια προσαρμόζονται ανάλογα την ηλικία και το γνωστικό υπόβαθρο των συμμετεχόντων. Το συγκεκριμένο παραγόμενο εκπαιδευτικό υλικό αφορά μεγάλες τάξεις Δημοτικού, Γυμνασίου και Λυκείου.

8) «Ζώντας αειφορικά: μειώνοντας το οικολογικό μας αποτύπωμα»

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε μαθητές Ε και ΣΤ τάξης του Δημοτικού σχολείου και Γυμνασίου. Σκοπό έχει να κατανοήσουν οι μαθητές τον τρόπο σχηματισμού του οικολογικού αποτυπώματος μέσα από δραστηριότητες, παιχνίδια, εργασίες να αμφισβητήσουν τις αξίες της καταναλωτικής κοινωνίας και να κάνουν τις κατάλληλες επιλογές στην καθημερινή τους ζωή, ώστε να έχουν μικρότερο οικολογικό αποτύπωμα

9) Φυσικό και Ανθρωπογενές Περιβάλλον: Αξίες και Ανθρώπινα Δικαιώματα στο πλαίσιο της Αειφορίας. Μονοήμερο

Σκοπό έχει να κατανοήσουν οι μαθητές τις αξίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα στο πλαίσιο της αειφορίας και στο πλαίσιο της στρατηγικής για την εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη, η οποία περιέχει θέματα όπως μάχη για την εξάλειψη της φτώχειας, ρόλος του πολίτη, ειρήνη, ηθική, υπευθυνότητα σε τοπικό και παγκόσμιο επίπεδο, δημοκρατία, δικαιοσύνη, ανθρώπινα δικαιώματα (προσφυγικό ζήτημα) κ.ά. στο πλαίσιο της διαχείρισης των φυσικών πόρων και της διαγενεακής αλληλεγγύης. Οι μαθητές που θα συμμετέχουν στο πρόγραμμα μέσα από παιχνίδια και δραστηριότητες, συνεντεύξεις κ.ά. μπορούν να ευαισθητοποιηθούν και να προβληματιστούν σε θέματα Φυσικού και Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος: αναφορικά με τις Αξίες και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο πλαίσιο της Αειφορίας, στο πλαίσιο της στρατηγικής της UNECE για την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Education for Sustainable Development).

10) Είμαστε... ό,τι Τρώμε: διατροφικές συνήθειες, περιβάλλον και υγεία (Μονοήμερο)

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά μεγάλων τάξεων του Δημοτικού (Δ', Ε', ΣΤ') και του Γυμνασίου και θα λειτουργήσει πιλοτικά ως Μονοήμερο.

Το πρόγραμμα αφορά θέματα τροφής και διατροφής, καθώς η καθημερινή διατροφή αποτελεί ζωτικής σημασίας διαδικασία για κάθε ζωντανό οργανισμό. Η διαχείριση της τροφής ήταν η κινητήριος δύναμη στη διαμόρφωση του κόσμου μας. Από τους πρώτους κυνηγούς, τα μεγάλα συμπόσια στα Μινωικά ανάκτορα και ως την σημερινή εποχή, διαπιστώνουμε την ανάπτυξη και την εξέλιξη του ελληνικού διατροφικού πολιτισμού. Ένα μέρος του είναι η Κρητική διατροφή, η οποία προκάλεσε το

ενδιαφέρον της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας και είναι στοιχείο της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Η φιλοσοφία και η σύσταση της κρητικής διατροφής διδάσκει ένα λιτό τρόπο ζωής που συμβάλει στην ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων σε σχέση με την ποιότητα ζωής.

Μέσα από τα βιωματικά εργαστήρια του συγκεκριμένου προγράμματος, επιδιώκεται οι μαθητές να ευαισθητοποιηθούν σε θέματα που αφορούν στην αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων, να ενημερωθούν σχετικά με το οικολογικό αποτύπωμα των τροφίμων, να προβληματιστούν και να αναπτύξουν στάσεις και δεξιότητες ώστε να βελτιώσουν τις καταναλωτικές τους συνήθειες.

11) Το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη, ένα Παγκόσμιο Γεωπάρκο UNESCO(μονοήμερο)

Το ΚΠΕ Ανωγείων, ύστερα από την υπ' αριθμ. **19920/Δ2/6/2/2018** εγκριτική απόφαση του ΥΠ.Π.Ε.Θ. για την ίδρυση του Εθνικού Θεματικού Δικτύου του ΚΠΕ Ανωγείων, «**Ψηλαφώντας τη μνήμη της γης μέσα από τη γεωποικιλότητα, τα Γεωπάρκα και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες**».θα υλοποιήσει πρόγραμμα σχετικό με θέμα: **Το Γεωπάρκο του Ψηλορείτη, ένα Παγκόσμιο Γεωπάρκο UNESCO**Το πρόγραμμα απευθύνεται σε παιδιά των εκπαιδευτικών βαθμίδων (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο ΕΠΑΛ, ΣΔΕ, ΕΕΕΚ). Το ανάγλυφο του Ψηλορείτη σε συνδυασμό με τις ιδιότητες του ασβεστολιθικού πετρώματος επιτρέπει στο μαθητή να παρακολουθήσει όλους τους ορατούς και αθέατους δρόμους του νερού που δοαμόρφωσαν το γεωλογικό ανάγλυφο του Ψηλορείτη, τους γεωλογικούς σχηματισμούς και τους γεώτοπους. Να γνωρίσουν στη σημασία της γεωποικιλότητας και των Γεωπάρκων και τη σημασία της ανάδειξης στους, καθώς τελούν υπό την αιγίδα της UNESCO, την ανάδειξη της φυσικής κληρονομιάς του Γεωπάρκου του Ψηλορείτη και τη σύνδεση των γεωλογικών χαρακτηριστικών του Γεωπάρκου με τον ενδημισμό της περιοχής και τη διαμόρφωση του πολιτισμού. Να αντιληφθούν πώς τα μορφολογικά χαρακτηριστικά του τόπου διαμορφώνουν τον πολιτισμό αλλά το χαρακτήρα των κατοίκων και τις ανθρώπινες δραστηριότητες. Ακόμη, να αναλάβουν πρωτοβουλίες και δράσεις αρχικά σε τοπικό επίπεδο, να συνεργαστούν σε επίπεδο σχολείων, να παράξουν προτάσεις, να ανταλλάξουν ιδέες, ώστε να γίνουν οι αυριανοί ενεργοί πολίτες που θα διαχειριστούν αυτές τις περιοχές

12) «Ο Τοίχος έχει την δική του...ιστορία»: Πιλοτική εφαρμογή του προγράμματος Για μαθητές Δ, Ε, ΣΤ τάξης Δημοτικού-Γυμνασίου-Λυκείου

Το πρόγραμμα αφορά στην ιστορία του graffiti και την ανάγκη έκφρασης σε δημόσια θέα συναισθημάτων, σκέψεων, απόψεων, ιστοριών. Η λέξη Graffiti, εμφανίστηκε ως όρος στα μέσα του 19ου αιώνα και προέρχεται από την ιταλική λέξη graffiato, όπου σημαίνει γρατζουνισμένος. Χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά από αρχαιολόγους, παρατηρώντας τις πρώτες σπηλαιογραφίες αλλά και τις μετέπειτα τοιχογραφίες της κλασικής αρχαιότητας. Έχει χρησιμοποιηθεί ως μία μορφή έκφρασης τόσο κοινωνικών, πολιτικών όσο και επαναστατικών απόψεων.

Το γκραφίτι, η πρακτική του γραψίματος στο δημόσιο χώρο, συνεχίζει την πορεία του στους τοίχους της πόλης από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα. Χαράγματα στην αρχή και αργότερα, μπογιά, σπρέι και μαρκαδόροι, στένσιλ και πείστ απ, αποτυπώνουν στον τοίχο ονόματα, συνθήματα, σκέψεις και πολύχρωμες τοιχογραφίες που συνθέτουν τον πολυδιάστατο καμβά των απρόσκλητων επεμβάσεων στο αστικό τοπίο. Από τα αρχαία ακιδογραφήματα μέχρι τα σημερινά ταγκς, τα γκραφίτι επεμβαίνουν ποικιλοτρόπως στο δημόσιο χώρο και πολύ συχνά συνυπάρχουν με αρχαιότητες και μνημεία. Αποτελούν, άραγε, στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς;

Στο πλαίσιο του προγράμματος θα πραγματοποιηθούν επισκέψεις με φύλλα εργασίας και εργαστήρια σε graffiti στ' Ανώγεια που διηγούνται τις ιστορίες επιφανών ανθρώπων της περιοχής (Νίκος Ξυλούρης, Ευαγγελία Κλάδου, Μιχάλης Σταυρακάκης)

Η ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΚΠΕ ΑΝΩΓΕΙΩΝ
ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ ΖΑΧΑΡΕΝΙΑ